

זמן רב ולואיזאנה הובאה ביתי מיפטי-השלוש בירושלים, כשהאשמה הי עומדת נגדה: קיום יחסים במוקד קדוש. שבעות אחדים קודם-לכן נעצרה, יחד עם צעיר בן 32 בשם עמר מרמאללה, אחרי שתפסו על-ידי שומרי כנסיית-הקבר בירושלים, כשהם מקיימים יחסים מאחרי אחד מארנות-הקודש הנוצריים.

המתרגם לא ידע ספרדית

ליופטי-השלוש הירושלמי משה של גי, גינה את המעשה שעשו השניים וספק לאחר מישפט קצר, לכל אחד מהם שישה חודשי מאסר וחמשת אלפים לירות קנס, על הפרת קדושת המקום. אולם לצופים המעטים במישפט הפיקנטי ניראה, כי המישפט מתנהל באופן חורג מעט מן הרגיל. אחרי עדותו של עמר שטען, בעיברית צחה, כי הוא ולואיזאנה החליטו לקיים יחסים בתוך הכנסייה הקדושה מאין להם מקום אחר לכך, נתבקשה ולואיזאנה אף היא לעלות על דוכן העדים.

היא הודיעה מייד לשופט כי אינה יכולה להעיד בעיברית או בערבית, אלא רק בפורטוגזית או בספרדית, ואז התעוררה הבעיה של מציאת מתרגמן. אלא שכאן במיר עמר הצנוע לקפץ ממושבו שעל ספסל-הנאשמים, ולהצהיר בפני השופט כי הוא יכול לתרגם את דבריה של חברתו ללא כל קושי.

השופט שלגי לא התעקש. הוא החליט,

חמיד דייאחמד אל-ברוכי, מוכתר הכפר דבוב אשר בהרי שומרון, מילא תפקיד מרכזי בפרשת הנאנסת בכנסיית הקבר.

המוכתר

כנראה, לסיים את המישפט שבו באותו יום ולא ראה כל סיבה להמשיכו, וכך פרצו במהירות דבריה של ולואיזאנה, בספרדית או בפורטוגזית, ועמר מיהר לתרגם עבור השופט. בעדות זו, לפי דבריו של עמר, אמרה ולואיזאנה כי היא הסכימה לקיים איתו יחסים מלאים בתוך הכנסייה.

השופט שלגי רשם, ואחרי-כך פסק את דינו. אולם באלים-המישפט הקטן ישיבה אותה משה, באחת השורות האחרונות, דמות מיתורית, שמייד עם מתן פסק-הדין מיהרה לעזוב את האולם.

סגירות ברזיל

התערבה

ביר מאר להניח, שאותה דמות מיתורית היתה אחת מעובדות שג-יריות בראזיל בישראל. דבר המישפט התפרסם בעיתונים, ונאמר בהם כי מוצאה של הצעירה הוא מברזיל. נראה כי היה מי שטרח להעביר מידע זה לשגרירות בראזיל בתל-אביב. והוחתה של הרמות המיתורית, שעקבה אחר מחלק המישפט, אינה ידועה, מן הסתם, אפילו ולואיזאנה עצמה. אולם עובדה היא, שבשגרירות בראזיל

החלו מבררים מי היא ולואיזאנה מרגרידה, וכיצד הגיעה לכפר הערבי הנידח שבחרי שומרון. מי שמונתה לטפל בנושא היתה סגנית-הקונסול, דבורה יגר. בירור קצר גילה לגברת יגר כי בנה בן השלוש-וחצי של ולואיזאנה נפטר, בעת שהותה של אימו במצור ובמאסר. "הילד חלה", סיפר השבוע מוכתר הכפר דבוב, "אחרי כמה ימים הוא מת, וכיוון שלא חלה משלנו, נקבר רחוק מהכפר. לא ידע איתו".

דבורה יגר הנרעשת פנתה לשגרירותה, ושם החלט לשכור שגי עורכי-דין ירושלמיים, כדי שיעזרו על פסק-הדין של שופט-השלוש שלגי. לבית-המישפט המחוזי הובאה ולואיזאנה ביום השישי האחרון. פרקליטה, עורכי-הדין יחזקאל בייניש ויהונתן עדיאל טענו בבית-המישפט, כי במהלך הדיון המישפטי בבית-המישפט השלוש חלו שיבושים בתירגום דבריה של ולואיזאנה. "האלמנה", לדיברי כתבה-העיר עור, "טוענת כי לא קיימה יחסים עם הצעיר הערבי, וכי זה התנפל עליה בעת שהתפללה בכנסיית הקבר הקדוש. לדבריה, קיימת סכנה שקרובי-מישפחה של בעלה המנוח יעבירו את ילדותיה ל-כוויית".

לפי בקשתה סיפרה דבורה יגר לבית-המישפט, על מותו של סמיר הקטן. הי שופט יהודה כהן נעתר לבקשת ולואיזאנה, והיא שוחררה בערבות של שלושת אלפים לירות עד תום שמיעת עירעורה. אולם אנשי השגרירות הברזילאית לא אמרו בכך די. "אם אחזור לכפר אחרי מה שקרה הם ירגו אותי!", טענה לור איזאנה באוזני דבורה יגר. "נוסף לכך", סיפרה הגברת יגר, "העשור החשש ש-קרובי בעלה בכפר מתכוונים למכור את בנוחיה של ולואיזאנה לגברים ככוויית". לדבריה היא ניסתה, בעת ביקורה בר-כפר לפני שמיעת העירעור בבית-המיש-סטי-מחוזי, לקחת את שלוש הבנות איתה. "אנחנו לא הכרנו אותה", סיפר מוכתר הכפר, "מה פתאום שהיא תגנוב את הילדות?" בינתיים התברר לסגנית הקוני-סול הפעילה כי גישה של ולואיזאנה נמצא ברבת-עמון וכי הדרכונים, שנמצאו בין שאר חפציה בחדר, נעלמו משם.

לדבורה יגר היה די בעובדות אלה. "הם מתכוונים למכור את הילדות לערבים מי-כוויית או מירדן", טענה כבהלה באוזני עורכי-הדין בייניש. ביום השבת נפלה ההחלטה, אחרי שלואיזאנה שוכנה ב-אחת מדירות השגרירות הברזילאית ב-תל-אביב. החלטתה היתה נחושה שלא לחזור לכפר יותר משום שלא רצתה לחזור לארצה-החיים הקודר שם, מאשר בגלל הפחד מנקמתם של בני-הכפר על הילול-כבוד בן קהילתם המת.

בשגרירות הברזילאית נתקבלה בבוקר היום השישי בשבוע שעבר ההחלטה לע-מוד מאחורי ולואיזאנה בכל העלול לק רות לה בעתיד. "היא אזרחית ברזילאית, ואנחנו לא נפקיר אותה", אמרת דבורה יגר, המדברת עיברית שוטפת. "לנו זה היה ברור מהרגע שבו שמענו על כל הפרשה. זהו תפקידה של שגרירותנו. עורכי-הדין נכנסו לתמונה בשעות הי-צחריים של יום השבת. הם פנו למוכר-בית-המישפט-העליון בירושלים, וביקשו להוציא צו-ביניים האוסר על הוצאת הי-ילדות מן הארץ. המוכר השתכנע בדחי-פות התניה, והשופט-התורן של בית-המישפט העליון, צבי ברנזון, חתם על צו-ביניים בעצומה של ארוחת-השבת.

מירוץ נגד מחוגי-השעון

תה נפתח המירוץ נגד הזמן.

סגנית-הקונסול ולואיזאנה היו נתון-נות בלחץ רב. הן היו משוכנעות כי אם לא ימהרו להוציא את בנוחיה של לור איזאנה מן הכפר, עלולים אנשי הכפר להעבירו לירדן עוד בליל-שבת, דרך אחד הגשרים. מנתם רפאל, המתמחה של עורכי-הדין בייניש, יצא לביתו של שר-המישטה שלמה הלל, והתחילו על הצו כחוק. במקביל פנה עורכי-הדין עדיאל ליועץ-המישפטי של יהודה ושומרון, שי מיהר להזעיק מביתו את אחד הקצינים הי-גבוהים במימשל הצבאי של רמאללה. עורכי-הדין בייניש יצא, במסגרת המי-רוץ הבהול, למטה-הארצי של המישטה, ומסר שם את צו-עכובי-היציאה מן הארץ. הלילה ירד, ולד בניין מישטרת רמא-ללה התארגנה, בשעה עשר לערך, שיירת המכוניות שצאה במהירות אל הכפר. הי-שוכן במרחק 44 קילומטרים מן העיר. אחרי שקצין המימשל הסביר למוכתר

הקשיש את משמעות הצו, הופעל מי-ב-צעה-החליון כמיבצע צבאי מושלם. אולם לתושבי המקומיים ניראה המיבצע הצב-אי, שתוכנן לפרטיו, קטע מתוך קומדיה. סיפר גישה של ולואיזאנה, יוסף עומר: "אני חזרתי הביתה רק ביום שישי. הייתי ברבת-עמון. את הילדה הגדולה, פאטימה תרוזאנה, רצינו לחתן כבר מזמן. לואיז-יאנה ידעה את זה, וגם התייעצנו איתה. הילדה עמדה להינשא לקרובי-מישפחה. בן-הכפר שעובד וגר בכוויית. אבל לא נכון שלקחתי אתי את הדרכונים של הילדות. בכלל לא הספקתי לשמוע מה קרה עם האמא שלהן, וביום שבת בלילה פתאום שמענו רעש מבחוק. קמתי, הסתכלתי מ-החלון ופתאום ראיתי אנשים רצים לכיוון הבית, עם רובים וצעקות. חלק היו חיי-לים, חלק שוטרים. הם פתחו את הדלת בכוח, ורק אז הגיע המוכתר והסביר לי שהם באו לקחת את הילדות מהבית. בי-גד-תיים החיילים כבר הספיקו להוציא את הילדות.

"אחרי שבדקו בכל הבית באה ולואיזא-נה, עם עוד אשה מבוגרת (סגנית הקוני-סול הברזילאית), ומישהו שאל אותי מה עם הילד שמת. סיפרתי את האמת. הוא היה חולה, אשתי לקחה אותו לרופא ברמאללה ואחרי-כך לעוד רופא בירושלים, ובסוף הוא מת. סיפרתי להם איפה קברנו אותו. לא בבית-הקברות, כי הוא לא היה מוסל-מי.

"אני מייד אמרתי ללואיזאנה שהיא יכולה ללכת לאן שהיא רוצה, אבל היא יכולה גם להישאר אם היא רוצה וביתנו תמיד יהיה גם הבית שלה".

בינתיים עמד כבר הכפר כולו על רג-ליו, נוכח ההסתערות הבלתי-מונבת של אנשי-הביטחון, שהביאו עימם עיתונאים וצלמים.

הילדות המחולצות בכך, מהתרגשות או מפחד, ורק מאוחר יותר, כשהופגשו עם אמן במכונית הקונסוליה הברזילאית, נר-געו והחלו מספרות בשפה הפורטוגזית, את קורותיהן בשבועות האחרונים.

לואיזאנה

ירדה למחתרת

למחתרת הזמינו אותי למיטרה, סיפר יוסף, "חקרו ושאלו אותי, כאילו עשינו משהו רע לילדות, או לאמא הברזילאית שלהן. אני אמרתי שוב: אם היא לא רוצה לחזור, שתהיה בריאה." בשעות לפנות-בוקר ביום הראשון הגי-עה שיירת החילוץ - והפעם בהרכב מצומצם, של מכוניות אזרחיות בלבד - לתל-אביב. בשגרירות הברזילאית שבר-חוב ה' באייר נערכה התייעצות קצרה, בי-השתתפות עורכי-הדין, והוחלט פה-יחד להסתיר את ולואיזאנה.

מפני מי מסתירה אותה השגרירות? "קודם-כל מפני עיתונאים. הבחורה הזאת סבלה מספיק בזמן האחרון", הסביר עי-רד-הדין בייניש. אבל מלבד החשש מפני העיתונאים קיימת גם ההחלטה העקרונית של השגרירות שלא להפקיר את ולואיזא-נה. "עכשיו היא נמצאת אצלנו", אמרה בתוקף דבורה יגר, "ועד המישפט לא ניתן לאף אחד לראות אותה או לקחת אותה, גם לא למיטרה".

פסק רב אם תעז השגרירות הברזילאית להמשיך להחזיק בלואיזאנה ובלדותיה גם בעת הדיון המישפטי, העומד להיערך בסוף השבוע הבא. אם תחליט השגרירות לעמוד על דעתה שלואיזאנה לא תועמד לדין בבית-המישפט. יהיה זה תקדים שי-עלול לגרום אחריו התפתחויות במישור הדיפלומטי ביחסי ישראל-ברזיל.

למעשה, לדעת מישפטנים, קבע השו-ר פט המחוזי שבפניו הובא עירעורה של ולואיזאנה, כי בית-המישפט-השלוש שפט שלא-כהלכה, השופט יהודה כהן, בהחלטתו לשמוע מחדש את עדותה של ולואיזאנה, החליט למעשה לערוך את המישפט מחדש כדי לתת ללואיזאנה הזדמנות שי-דבריה ייאמרו לבית-המישפט, לא באמ-צעות תירגום של הנאשם השני, שלטעני-תה היא היתה קורבנו.

שערויה מישפטית זו היא שגרמה, אמנם בעקיפין, למותו של סמיר הפעוט, שנותר שבעות ארוכים ללא השגחת אמא, בעת שישבה במעצר לפני המיש-פט ואחרי שהובאה לבית-הכלא. לאחר מתן פסק-הדין הקודם.

אנשי השגרירות הברזילאית מקווים, כי במישפט המחודש תצא ולואיזאנה זכ-אית ותשוחרר. או כפי הנראה, תוחזר לעיר-מולדתה בברזיל, יחד עם ילדיה. **מאיר דורון**

הנאשים

ד"ר זאב ייבין אשר, בשנת 1971, גילה את הסרקופאגים השזודים בגן-העתיקות בביתו של משה דיין, בצהל.

מה שהו בכר-זאת משתנה אולי במדינה.

אגף-העתיקות מעו, סוף-סוף, אחרי היי-היסוסים ופחדנות שנמשכו שנים, לקחת מביתו של משה דיין מימצאים מאוסף העתיקות הגנובות והשודרות הענקי שבר-שוהו ולהעבירם לרשות המדינה.

במשך שנים רבות ניהל עיתון זה מא-בק גלוי נגד גניבת העתיקות על-ידי משה דיין. עשרות מאמרים, שכללו עובי-דוח מדוייקות על עבירות-החוק של משה השנים מעל דפי העולם הזה. בראשית שנת 1972 יצא העולם הזה במסע צי-בורי שתכליתו לשים קץ לשוד-העתיקות של דיין, שכינה אז כשרי-הביטחון.

הוגשו תלונות רשמיות למישטה, ל-מבקר-המדינה, לנציב התלונות ולמיש-רד-החינוך-והתרבות, המופקד על ביצוע חוק העתיקות. שורה ארוכה של שאיל-תות הוגשה על-ידי ח"כ אורי אבנרי, לכל שר בממשלה שיש לו גניעה בפרשה. הכל היה לשווא. כולם התחמקו. הרוחות בארץ סתו, אבל דבר לא נעשה כדי למנוע את גניבת העתיקות על-ידי משה דיין, ואת המיטרה בעתיקות הגנובות. אגף-העתיקות הממשלתי לא העז אפילו לתבוע ממש דיין למסור לידי מימ-צאים בעלי ערך ארכיאולוגי. שאין להם תחליף, משה דיין ציפצף על החוק. החוק פחד משה דיין.

אבל לא לעולם חוסן, ולא לעולם חסיר-נות. באחרונה, כך מסתבר, הפקיע אגף-העתיקות הממשלתי מרשותו של דיין שני מימצאים יקרים ונדירים: שנמצאו ברשותו שלא-יחוק, במילים אחרות: משה דיין החזיק בידי רכוש גנוב, שאותו נאלץ להחזיר לידי המדינה.

החרמת העתיקות מאוסף-העתיקות של משה דיין נתגלתה רק במיקרה. היה זה בעת שמנהל אגף-העתיקות הממשלתי, אב-רהם (אבי) איתן, הופיע בפני ועדת-החיי-נוך של הכנסת, הדנה בנוסח חדש לחוק העתיקות, העומד להיות מוגש לקריאה שנייה בכנסת.

איתן, ארכיאולוג ותיק, תבע מחבריי-הוועדה לאשר סניף שעל-פיו ניתן יהיה להעמיד את שודדי-העתיקות ואת גונבי-העתיקות לדין, ולהענישם בעונשי-מאסר כפופעי כמבצעי פשע. על-פי החוק הנוי-כחי נחשבת גניבת עתיקות כעוון ביל-בד, והעונש המירבי עליה הוא קנס כס-פי. בין השאר סיפר איתן לחברי ועדת-החינוך, על האמצעי אגף-העתיקות ואת שודדי-העתיקות ואת המימצאים הגנובים. בשנה וחצי האחרונות בלבד, סיפר, נתפסו כשישים שודדי-עתיקות בעת שחפרו באתרים שונים ללא רישיון. אם לא ניתן להעמיד את כולם לדין, אפשר לסחוט להחרים את העתיקות הי-גנובות שבידיהם. כשנתבקש איתן להביא דוגמות לכך, היתה הדוגמה הראשונה